

TAIPALSAARI KUIVAKETVELEEN LINNAVUORI

KOEKAIVAUS 2002

Timo Jussila

Kustantaja: Taipalsaari Seura

Sisältö:

Perustiedot (abstrakti)	2
Kaivaus	3
Koekuopat ja kaivausalat.....	4
Kuoppa 1, kivivallin NE reuna.....	4
Kuoppa 2.....	4
Kuoppa 3.....	4
Kuoppa 4.....	5
Kuoppa 5.....	5
Kuoppa 6.....	5
Kuoppa 7.....	5
Kuoppa 8.....	5
Kuoppa 9.....	5
Kuoppa 10.....	6
Lipanedusta.....	6
Kartat	7
Valokuvat	15

Kansikuva: Näköala linnavuoren laelta, noin vallin tasalta pohjoisreunalta pohjoiseen

Perustiedot (abstrakti)

Kaivaus	Koekaivaus <i>linnavuoren laella</i> , tavoitteena saada havaintoja linnavuoren ajoituksesta (ajoittava löytö – ajoitusnäyte) ja käytöstä (ihmistoiminnan merkkejä kivivallin lisäksi). Kaikkiaan kaivettiin 10 koekuoppaa, joista yksi 3 x 1,5 m, yksi 3 x 1 m, ja kaksi 2 x 1 m kokoisia, yksi 0,5 x 0,5 m, loput neliön kokoisia. Kaikkiaan 18 neliötä. Lisäksi aluetta haravoitiin satunnaisesti metallinpaljastimella.
Kaivaja	Kaivauksen johtaja oli Timo Jussila, apunaan Timo Sepänmaa. Työ suoritettiin Taipalsaaren kotiseutuyhdistyksen toimeksiannosta. Kaivajat olivat paikallisia, vapaaehtoisia harrastajia.
Aika	1. – 5. 7. 2002, yksi työviikko.
Tulokset	Asetetut tavoitteet saavutettiin. Vallin alla havaittiin hiiltä ja mahd. puurakenteen palanut jäännös (kuoppa nro 1). Kivivallin havaittiin jatkuvan matalana <i>maavallina</i> 30 m itään, kalliojyrkänteiden reunalle (kuoppa nro 10). Kahdessa koekuopassa (nro 5 ja 8) havaittiin selvä, vahva ja paksu <i>kulttuurimaakerros</i> . Mitään löytöjä ei saatu.
<u>Johtopäätökset:</u>	Linnavuoren laki on ollut suhteellisen pitkäaikaisessa käytössä, jotta em. kulttuurikerrokset ovat voineet muodostua. Kulttuurikerrokset ovat kuitenkin ”paikallisia”, monin paikoin ei koekuopissa havaittu mitään ihmistoiminnan jälkiä. ”Oleminen” laella vaikuttaa olleen tarkasti rajattua. Kyseessä voivat olla mahd. rakennuksien paikat tms. suppea-alaiset ”toimintapaikat”. Vuoren laella on siis oltu / asuttu.

Kivivallin mahd. puurakenteet ovat palaneet. Onko kyseessä ollut tahallinen polttaminen vaiko varustuksen jäänteiden myöhempi palaminen esim. metsäpalossa? Kivivalli jatkuu matalana maavallina 30 m kivivallin itäreunasta itään jyrkän kalliopaljastuman äärelle. Koko laen loiva kaakkoisrinne on siis suljettu varustuksella.

Laen itäreunalla oleva kosteikko on voinut tarvittaessa toimia vesivarastona eli kaivona linnan mahd. varusväen tarpeisiin.

Löytöjen, erityisesti metallinpaljastimella havaittavien, puute viittaa alueen "rauhalliseen" käyttöön ja "hallittuun" käytön lopettamiseen.

Kaivaus

Kaivaus suoritettiin harrastajatyövoimalla 1.-5. heinäkuuta 2002. Tutkimusta varten luotiin linnavuoren lakitasanteelle *koordinaatisto* seuraavasti:

vuoren laen loivasti laskevan etelärinteen reunalla olevasta kivivallin itäpäästä noin 36 m luoteeseen on matalan kallioharjanteen itäreunalla selvästi erottuva yksinäinen maakivi (n. 1 x 1 m ja 70 cm korkea), toinen samanlainen kivi on laen itäreunan kalliolla, vallista vajaa 50 m pohjoiseen. Näiden kahden kiven korkeimman kohdan välille vedettiin linja, joka on koordinaatiston itä-länsi suuntainen peruslinja pohjoissuunnassa kohdalla x 636,80 m. Kivet ovat 37.85 m etäisyydellä toisistaan. Tältä linjalta vedettiin kohtisuoraan toinen linja, niin että se osui vallin pohjoispään keskelle. Tämä kivien välistä linjaa kohtisuora linja leikkaa kivien välistä linjaa läntisestä kivistä 8.55 metrin etäisyydellä. Tästä linjojen leikkauskohdasta kohtisuoraan on vallin keskelle matkaa 36,8 m suunnassa 145 / 360 astetta (neula). Tähän kohtaan vallin pohjoispään keskelle asetettiin koordinaatiston piste 600 / 400.

Koordinaatistossa x suurenee "pohjoiseen" (suuntaan 325) ja y suurenee "länteen".

Peruslinjan maakivet on merkitty Lappeenrannan kaupungin mittausosaston toimesta 1:2000 kartalle.

Kiintopisteinä käytettiin länsipuoleista peruslinjan maakiveä ja sen korkeinta kohtaa.

Kiintopisteen korkeus ei ole tätä kirjoitettaessa vielä tiedossa, mutta se on aikomus mitata lähitulevaisuudessa. Kaikki tämän kertomuksen korkeusluvut ovat "raakoja" vaaituslukuja, joissa koneen korkeus on ollut +004 cm kiintopisteestä.

Kaivauksen aikana satoi rankasti ja ukosti päivittäin, paitsi perjantaina 5.7. jolloin oli kostea 30 asteen hautova helle, joka sitten illalla päättyi suureen myrskyyn, joka teki runsaasti tuhojaan ympäri maakuntaa. Kaivausolosuhteet eivät siis olleet parhaat mahdolliset, mutta kuitenkin riittävät asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kiitos tästä kuuluu sitkeälle, ahkeralle ja osaavalle kaivajaryhmälle.

Kaivajina toimivat seuraavat kotiseutuaktiivit, osa päivän parin, osa koko kaivauksen ajan:

Forsman Jaakko, Forsman Joel, Harmaala Hilikka, Ikävalko Pirkko, Karttunen Marianna, Korhonen Jaakko, Laiho Pentti, Neuvonen Tarja, Nivanto Pirkko, Oikkonen Arja, Ojanne Irmeli, Rantanen Säde, Rohunen Minna, Valpas Olli.

Yhden päivän aikana vuoren lakea kävi metallinpaljastimella läpi Martti Sipari, Timo Sepänmaan avustamana. Mitään resentiä vanhempaa ei metallinpaljastimella löydetty: pullonkorkkeja, pienosikivääriin hylsyjä, savukekoteloiden tinapapereita jne.

Koekuopat ja kaivausalat

Kuoppa 1, kivivallin NE reuna

Vallin pohjoisreunalla koeala 1,5 x 3 m. Lounaiskulma 600/397.

Ks. karttapiirroksat taso 2 ja 3.

Koeala avattiin vallin reunan kohdalle siten, että puolet koealan 1,5 m leveydestä oli maan päälle näkyvän vallikiveyksen ulkopuolella ja toinen puolikas vallin pohjoisreunan kiveyksessä. Vallin päällä kasvoi matalaa heinää, suurimmat kivet pilkottivat maan pinnalle. Heinä ja pintaturve poistettiin. Lastoilla poistettiin multainen mineraalimaa kivien päältä ja välistä, minkä jälkeen ala piirrettiin (taso 2). Tämän jälkeen poistettiin pieniä kiviä vallin reunan viereltä, sekä muutama isompi kivi. Kivien välistä poistettiin mineraalimaata, niin että kiveyksen reuna saatiin näkyviin. Koealan kivetöntä pohjoisreunan mineraalimaata kaivettiin 20 cm:n syvyyteen, niin että voitiin "nähdä" kiveyksen alle (taso 3).

Osa vallikiveyksen kivistä oli selvästi tulella rapautuneta, *palaneita*. Joukossa oli rapautuneita rapakivilohkareita ja laakakivilohkoja.

Vallin reunan alla, mineraalimaassa oli *kiveyksen alla* ja alimimpien kivien välissä paikoin nokimaata ja kekäleitä. Koealan koilliskulmassa, reunimmaisen suurehkon kiven alla oli hiiltynyt ja littuun painunut "ranka". Kyseessä vaikutti olevan puisen pohjarakenteen palanut osa, lauta, pieni hirsi tms. Tästä otettiin talteen hiilinäyte, joka on luovutettu Etelä-Karjalan Museoon. Kun tavoitteena ollut "hyvän" ajoitusnäytteen saaminen vallista oli näin täyttynyt, vallin kaivaus päätettiin.

Kiveystä ei purettu enempää, mitä aivan reunasta oli rauennutta valliä purettu muutaman isomman kiven ja pinten kivien verran. Kaivauksen lopuksi poistetut isommat kivet asetettiin tarkoin alkuperäiselle paikalleen ja kaivausalue entistettiin ja peitettiin poiskaivetulla mullalla ja katettiin heinäisellä turpeella.

Kuoppa 2

Lounaiskulma 621,5 / 422. 1 x 2 m itä länsi suunnassa.

Turpeen alla oli ohut mineraalimaakerros ja sen alla *kalliopohja*. Kuopan itäpuoliskossa mineraalimaata oli vain muutama sentti, länsipuoliskossa kallio oli hieman syvemmällä, syvimmillään 15 cm syvyydellä turpeen pinnasta. Mineraalima oli hiekkamoreenia. Mitään ihmistoiminnan merkkejä ei havaittu.

Vaaitus: kp. luku 004, pinta pohjoisreuna 159 – 177 – 176, pohja 180 – 182 – 185.

Kuoppa 3

Lounaiskulma 629,5 / 400. 1x1 m.

Turpeen alla ohut podsolmaannos, mineraalimaan hiekkamoreeni. Kaivettiin 40 cm syvyyteen. Ei havaintoja ihmistoiminnasta. Vaaitus: kp. luku 004, lounaiskulma pinta 158.

Kuoppa 4

Lounaiskulma 636,8 / 413. 1x1 m.

Turpeen alla mineraalimaata 1- 3 cm, jonka alla *kalliopohja*. Ei havaintoja ihmistoiminnasta. Vaaitus: kp.luku 004, lounaiskulma pinta 156.

Kuoppa 5

Lounaiskulma 679/399, 1 x1 m

Hiekkamoreeni. Kaivettiin 30 cm syvyyteen. Kuopan kaakkoiskulmassa hiihippuista tummempaa maata jossa punertava maaläikkä, mahd palanutta maata. Eteläprofiilissa tumma maa paljastui *kulttuurikerrokseksi*, joka oli itäpäässä vahva ja hiilipitoinen vaihettuen heikoksi likamaaksi länsipäässä. Kulttuurikerros oli 7-13 cm syvyydellä mineraalimaan pinnasta, paksuudeltaan 17-27 cm.

Vaaitus: kp.luku 004, lounaiskulma pinta 153. Ks. profiilipiirros.

Kuoppa 6

Lounaiskulma 671,3 / 399, 1 x 2 m

Kuopan länsipään neliö oli jyrkässä rinteessä ja itäneliö sen juurella tasaisella maalla. Rinteessä turpeen alla oli ohuelti mineraalimaata (hiekkaa) ja muutamia lapsen pään kokoisia moreenikiviä hujan hajan – ilmeisesti luontaisessa järjestyksessä. Mineraalimaassa oli rinteessä 20 x 30 cm kokoinen ohut *nokiläikkä*. Noin 10-15 cm paksun mineraalimaan alla oli kalliorinne. Sen juurella olevassa koealan neliössä ei havaittu mitään ihmistoimintaan viittaavaa. Nokiläikän konteksti on epäselvä, mutta arvelen sen olevan luontaista alkuperää. Vaaitus: kp.luku 004, eteläreuna: 185 – 193 - 208.

Kuoppa 7

Lounaiskulma 642/419,5. 0,5 x 0,5 cm.

Kosteikossa. Turvekerros n. 20 cm, sen alla hienohiekka ainakin 70 cm syvyyteen. Kuoppa täyttyi heti kaivamisen jälkeen vedellä. Hiekkakerroksessa, sen pintaosassa oli n. 10 cm paksu tumma kerros (humusta?). Kosteikko on kallioiden välisessä painanteessa ja se on laajuudeltaan n. 20 x 10 m kokoinen. Pinnalla kasvaa sammalta ja suopursua, sekä reunoilla kuusia ja männynkärköitä. Kosteikko kallioainanteessa on voinut toimia luontaisena vesivarastona. Kuinka hyvin se säilyy kosteikkona sateettomana aikana, ei ole tiedossa.

Kuoppa 8

Lounaiskulma 613/407. 1 x 1 m.

Turpeen alareunalla nokiläikkiä, heti turpeen alla vahva *kulttuurimaa*. Profiilissa näkyvissä kulttuurimaan kuoppamainen rakenne, joka syvimmillään ulottui 40 cm syvyyteen mineraalimaan pinnasta. Ks. profiilipiirros.

Kuoppa 9

Lounaiskulma 650/409, 1 x 1 m.

Hiekkamoreenia, jossa luontaisessa ”epäjärjestyksessä” pään kokoisia ja pienempiä kiviä. Kaivettiin 30 cm syvyyteen. Ei havaintoja ihmistoiminnasta.

Kuoppa 10

Lounaiskulma 602 / 427. 3 x 1 m N-S suunnassa.

Kuoppa kaivettu kallion reunan takana olevan maavallin poikki, joka on ollut kivetyin vallin jatkeena. Maavallin pohjalla hiili/nokikerros. Ks. profiilipiirros.

Lipanedusta

Vuoren laen pohjoispään koillisreunalla, heti sinne tulevien portaiden yläpään itäpuolella on kallionyppylä, jonka itäseinä on jyrkkä ja sisäänpäin kallistunut muodostaen eräänlaisen lipan. Lipan edustalle avattiin pieni kaivausala 1 x 3 m. Maanpinta lipan edessä oli saveksinen moreeni ja hyvin kova, täynnä juuria. Tämä ala kaivettiin n. 10 cm syvyyteen, eikä siinä havaittu mitään ihmisperäisiä ilmiöitä tai löytöjä. Runsaiden sateiden takia kuoppa pyrki täyttymään vedellä. Kaivamisen ollessa juurien ja veden takia kovin hankalaa, minkä takia kuopan kaivaus keskeytettiin, eikä sitä kaivettu syvemmälle.

Kaivauksen jälkeen kaikki kuopat peitettiin ja pintaturpeet rullattiin takaisin paikoilleen.

Espoossa 3.6.2003

Timo Jussila

Kartat:

Yleiskartta 1:2000

Yleiskartta 1:500

Yleiskartta 1:500, koekuopat ja koordinaatisto

Tasokartta, valli, kuoppa 1

Tasokartta 2, valli, kuoppa 1

Profiili, maavalli, kuoppa 10

Profiili, kulttuurikerros, kuoppa 8

Profiili, kulttuurikerros, kuoppa 5

Vallin korkeusprofiili

Vallin pintavaaitus

Valokuvia

Kartat

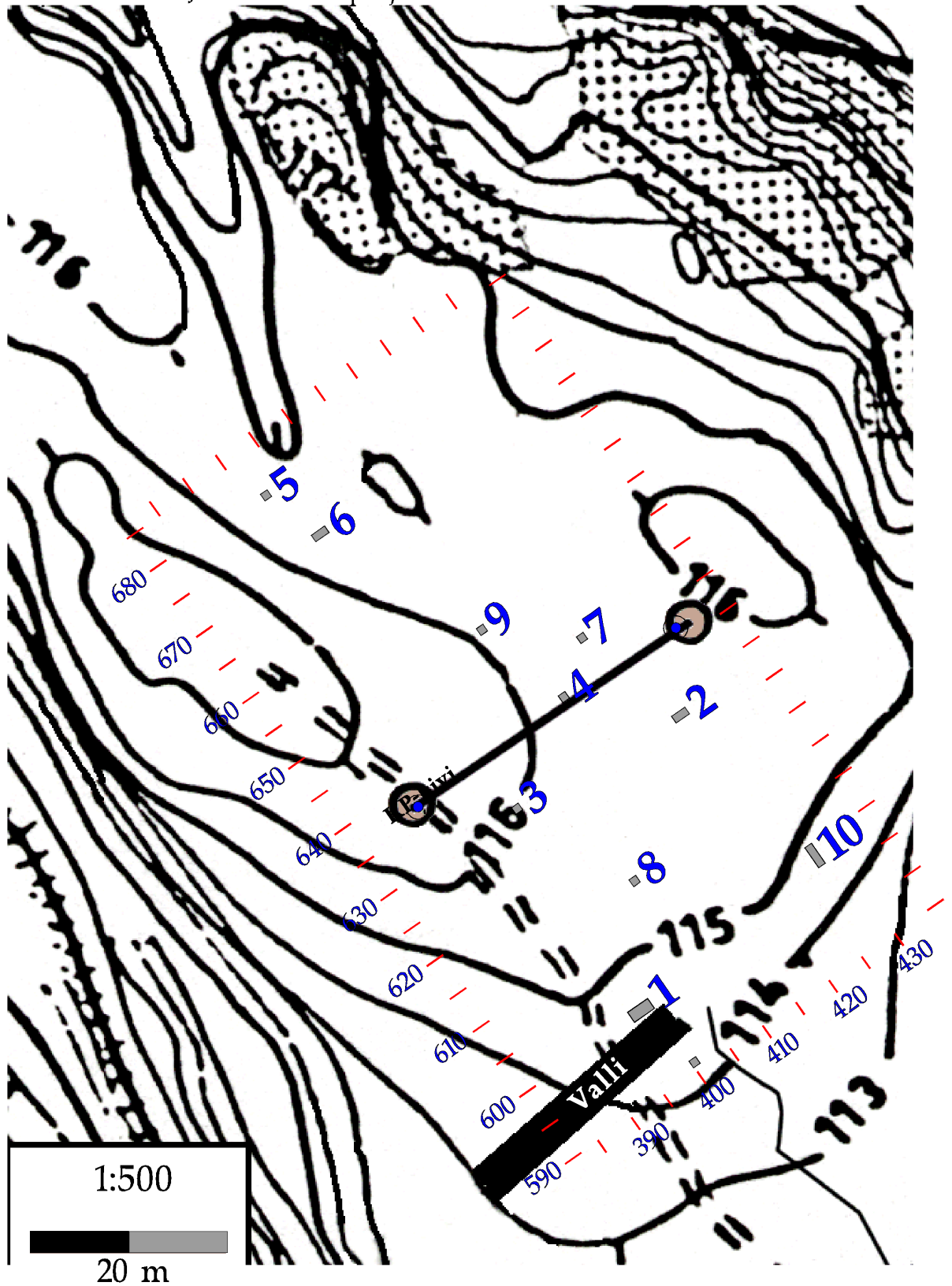
Alkuperäiskartat oikeassa mittakaavassa erillisissä eps-tiedostoissa . Tässä dokumentissa ei mittakaavassa

Taipalsaari, Kuivaketveleen linnavuori

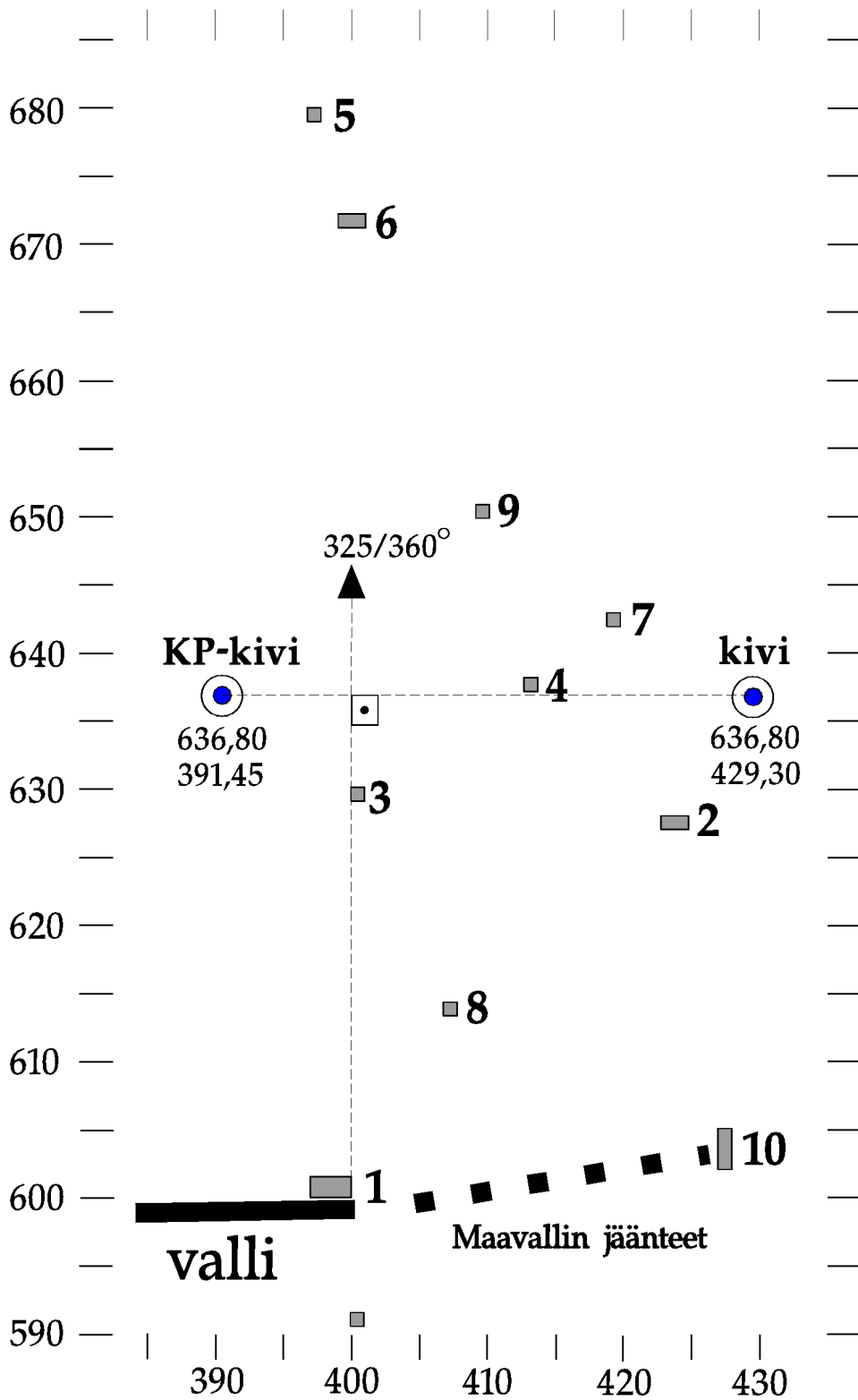
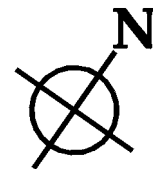
ei mittakaavassa

Taipalsaari Kuivaketveleen linnavuoren laki
 Tutkimus 2002. T. Jussila. Koekuopat ja koordinaatisto.

ei mittakaavassa)

Taipalsaari Kuivaketveleen linnavuoren laki
Tutkimus 2002. T. Jussila. Koekuopat ja koordinaatisto.
1: 500

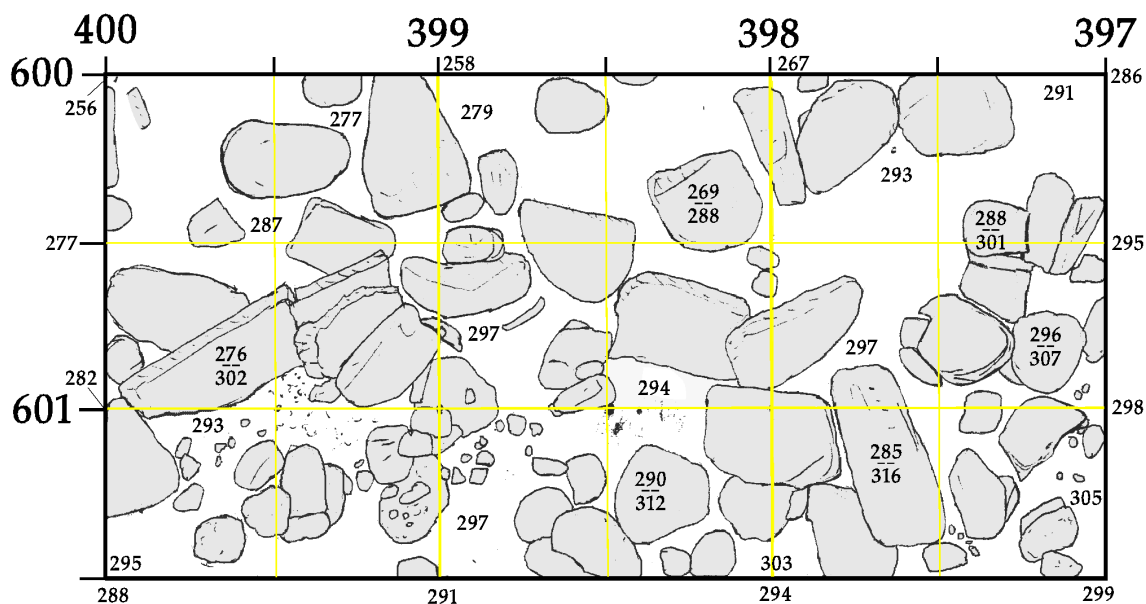
Taipalsaari Kuivaketveleen linnavuori. T. Jussila 2002

Vallin pohjoisreuna

1: 50

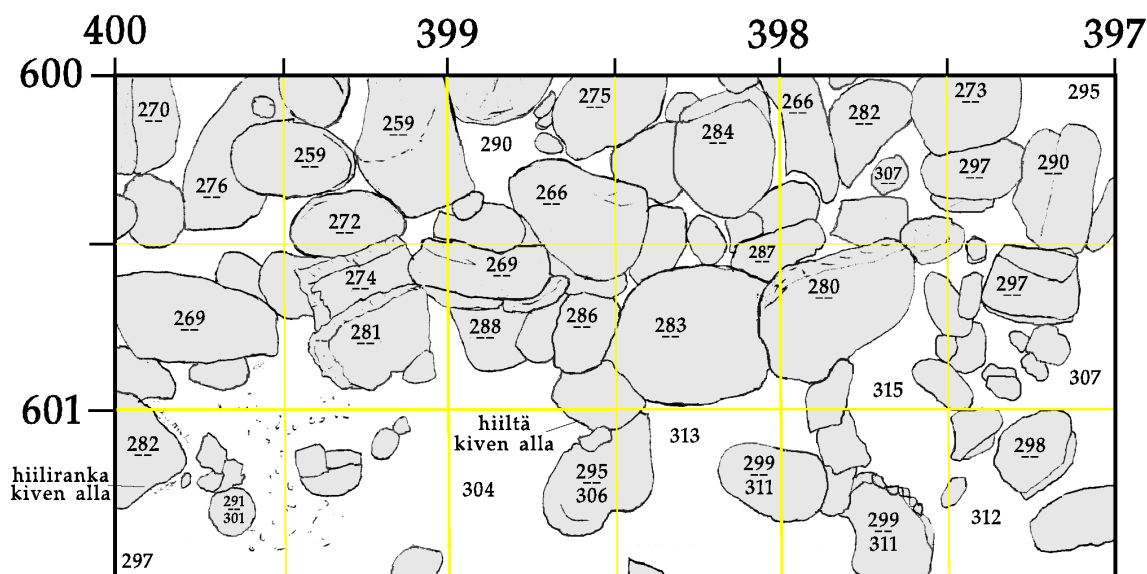
Pintaturpeen alla

Vallin harja

Taso 2, humuskerros ja mineraalimaata poistettuna

Pintakiviä poistettu vallin ulkoreunalta

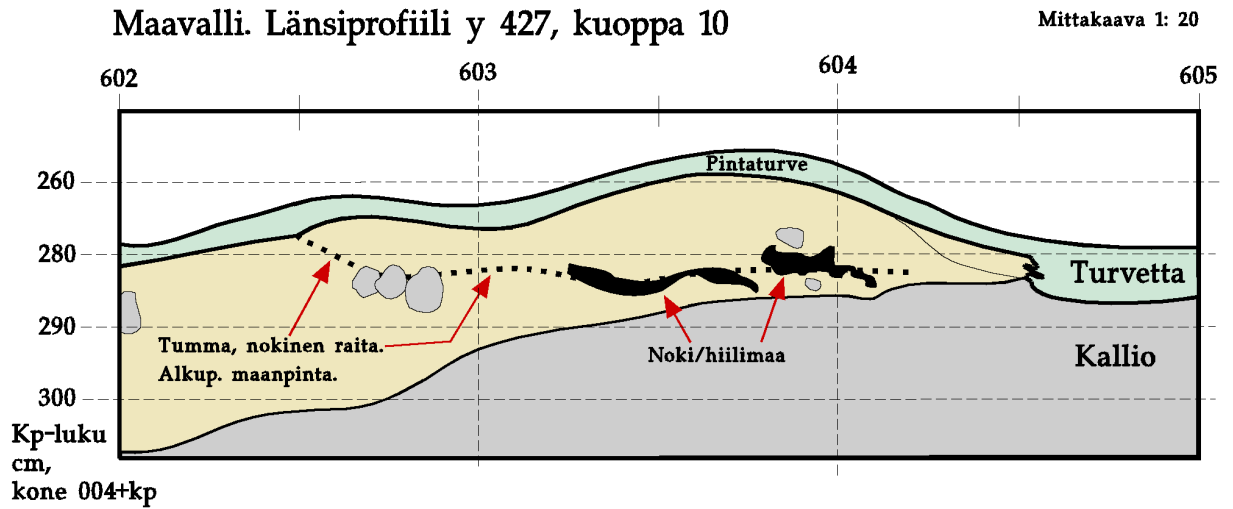

Luvut vaaituslukuja, kone kp + 004, kiven pinta-pohja

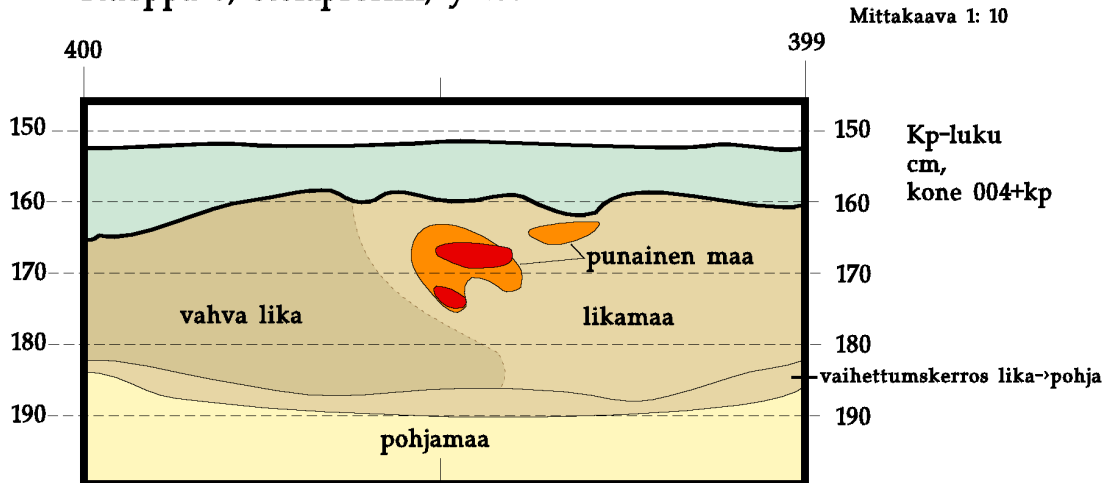
Ulkopuoliset luvut pinnasta.

(ei mittakaavassa)

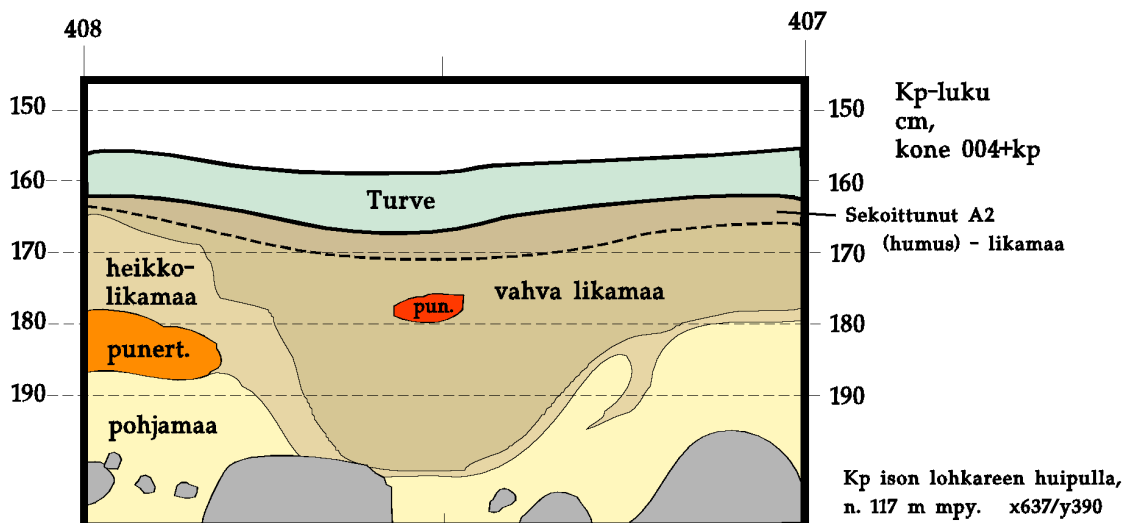
Taipalsaari, Kuivaketveleen linnavuori
T. Jussila 2002

Kuoppa 5, eteläprofiili, y 679

Kuoppa 8, eteläprofiili, y 613

Taipalsaari Kuivaketveleen linnavuori 2002. Vallin NE-pään pintavaaitus

Luku = kp + 004 - luku

x y	396,0	396,5	397,0	397,5	398,0	398,5	399,0	399,5	400,0	400,5	401,0
602,0	307	303	302	299	292	292	290	288	288	289	287
601,5	301	296	297	294	291	288	290	285	286	288	287
601,0	298	292	291	293	287	286	280	281	278	282	283
600,5	296	280	288	287	282	274	272	278	276	272	278
600,0			276	264	263	254	255	257	256		
599,5			267	261	261	260	260	261	261		
599,0			264	269	265	266	268	266	273		
598,5			277	276	275	275	280	280	287		
598,0			290	290	292	296	295	296	307		
597,5			305	306	312	315	316	316	322		
597,0			329	334	330	337	335	340	345		
596,5			352	352	357	361	354	354	340		
596,0			357	368	371	371	364	355	339		
595,5			364	370	373	372	369	351	339		
595,0			369	371	371	375	367	348	346		

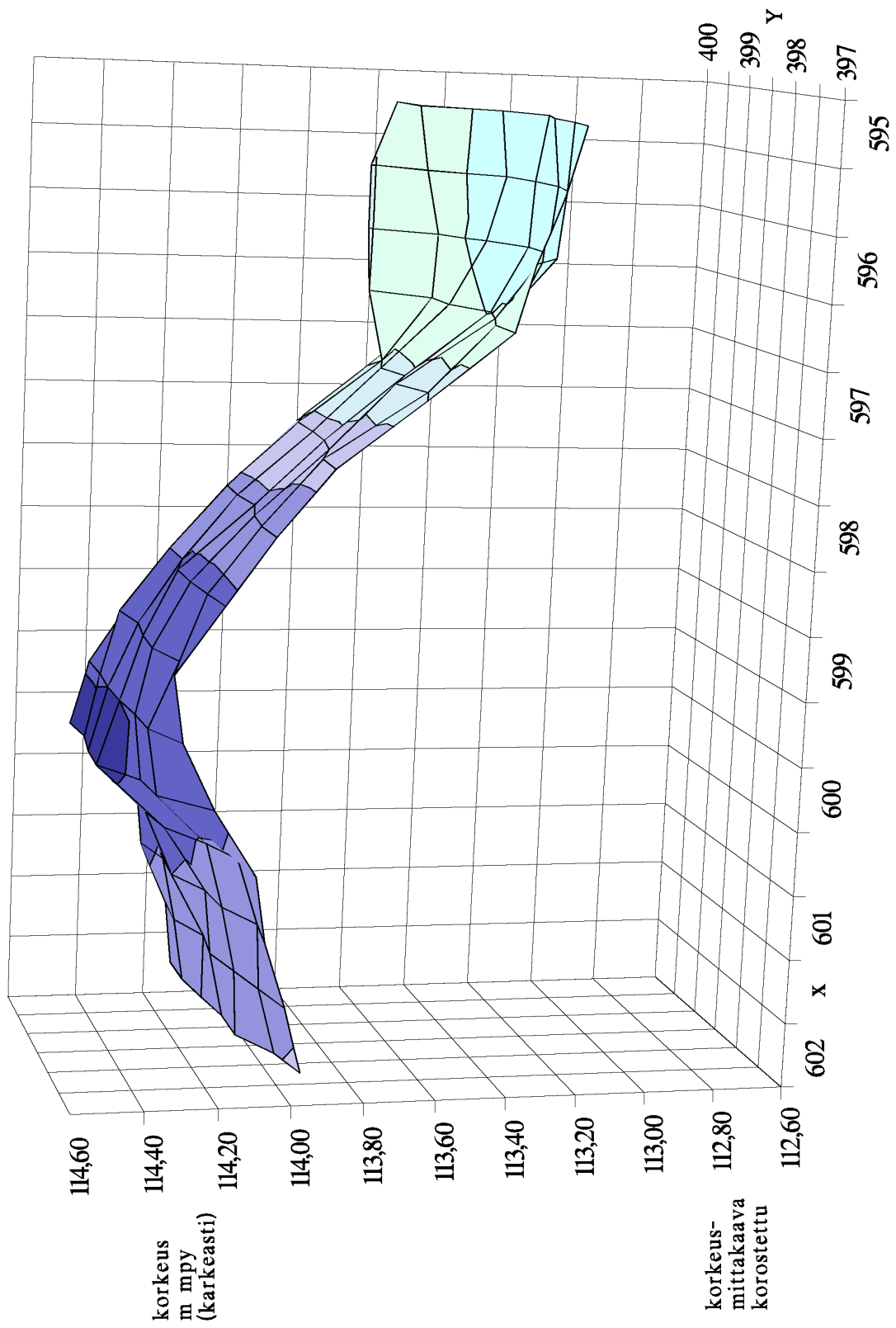
Taipalsaari Kuivaketveleen linnavuori 2002. Vallin NE-pään pintavaaitus

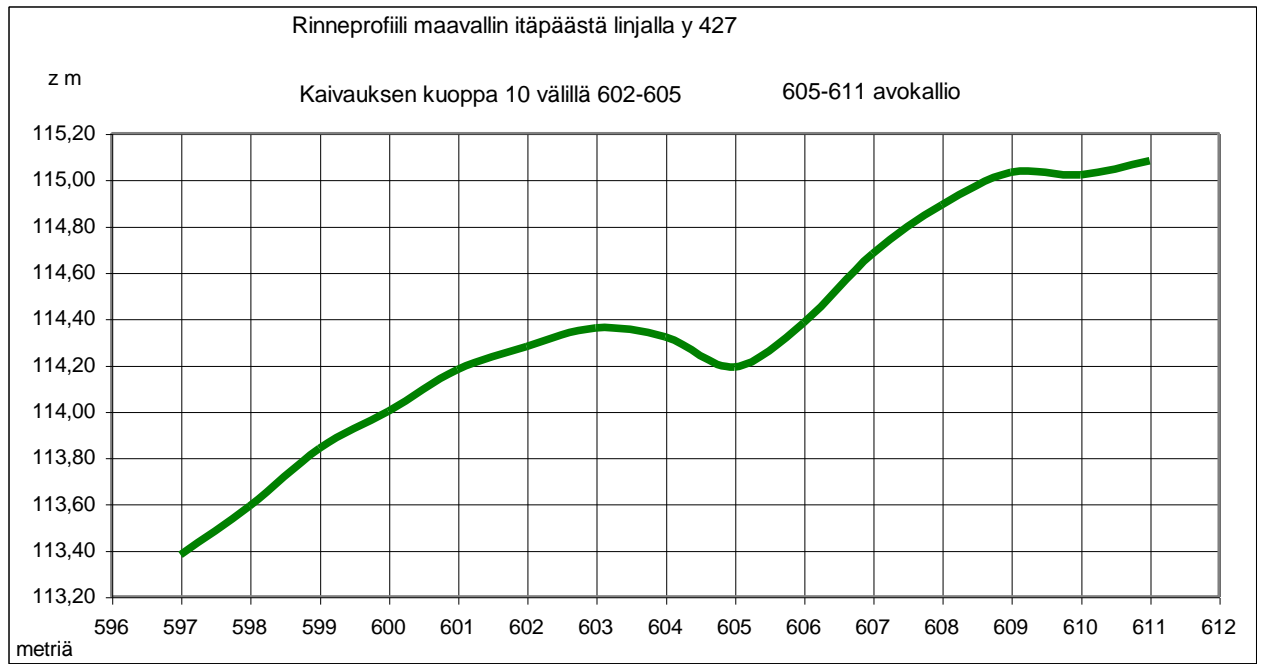
Karkea korkeusluku (putken korkeusarvio 117,0 m mpy)

x y	396,0	396,5	397,0	397,5	398,0	398,5	399,0	399,5	400,0	400,5	401,0
602,0	113,93	113,97	113,98	114,01	114,08	114,08	114,10	114,12	114,12	114,11	114,13
601,5	113,99	114,04	114,03	114,06	114,09	114,12	114,10	114,15	114,14	114,12	114,13
601,0	114,02	114,08	114,09	114,07	114,13	114,14	114,20	114,19	114,22	114,18	114,17
600,5	114,04	114,20	114,12	114,13	114,18	114,26	114,28	114,22	114,24	114,28	114,22
600,0			114,24	114,36	114,37	114,46	114,45	114,43	114,44		
599,5			114,33	114,39	114,39	114,40	114,40	114,39	114,39		
599,0			114,36	114,31	114,35	114,34	114,32	114,34	114,27		
598,5			114,23	114,24	114,25	114,25	114,20	114,20	114,13		
598,0			114,10	114,10	114,08	114,04	114,05	114,04	113,93		
597,5			113,95	113,94	113,88	113,85	113,84	113,84	113,78		
597,0			113,71	113,66	113,70	113,63	113,65	113,60	113,55		
596,5			113,48	113,48	113,43	113,39	113,46	113,46	113,60		
596,0			113,43	113,32	113,29	113,29	113,36	113,45	113,61		
595,5			113,36	113,30	113,27	113,28	113,31	113,49	113,61		
595,0			113,31	113,29	113,29	113,25	113,33	113,52	113,54		

Taipalsaari Kuvaketveleen linnavuori
T. Jussila 2002

Kivivallin pohjoispään pintaprofiili
50 cm verkossa. Katselusuunta pohjoiseen.

Valokuvat

Yleiskuva vuoren laelta kaakkoon noin x 680 tasalta

Yleiskuva itään, edessä kaivetaan kuoppaa 3.

Kivivallin koillispäätä kaivetaan (kuoppa 1)

Kiintopistekivi. Kuvaussuunta Y – koilliseen.

Kuoppa 1, kivivalli, pintaturpeet poistettuna. Vallikuvat kuvattu kaakkoon.

Kuoppa 1, kivivalli, kerros 1., mineraalimaata poistettu

Kuoppa 1, kivivalli, taso 1 (kerroksen 1 alapinta)., mineraalimaata poistettu enemmän

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2, mineraalimaata ja reunakiviä poistettu

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2, mineraalimaata ja reunakiviä poistettu, lounaaseen.

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2+, reunakivet poistettu ja kaivettu kivikerroksen alapuolelle.

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2+, Kuvattu koilliseen.

Kuoppa 1, koillisprofiili. hiiliranka laakakiven alla.

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2+, koillisosa (400-398,5)

Kuoppa 1, kivivalli, taso 2+, lounaisosa (398,5-397)

Kuoppa 10, maavalli, kuvattu lounaaseen.

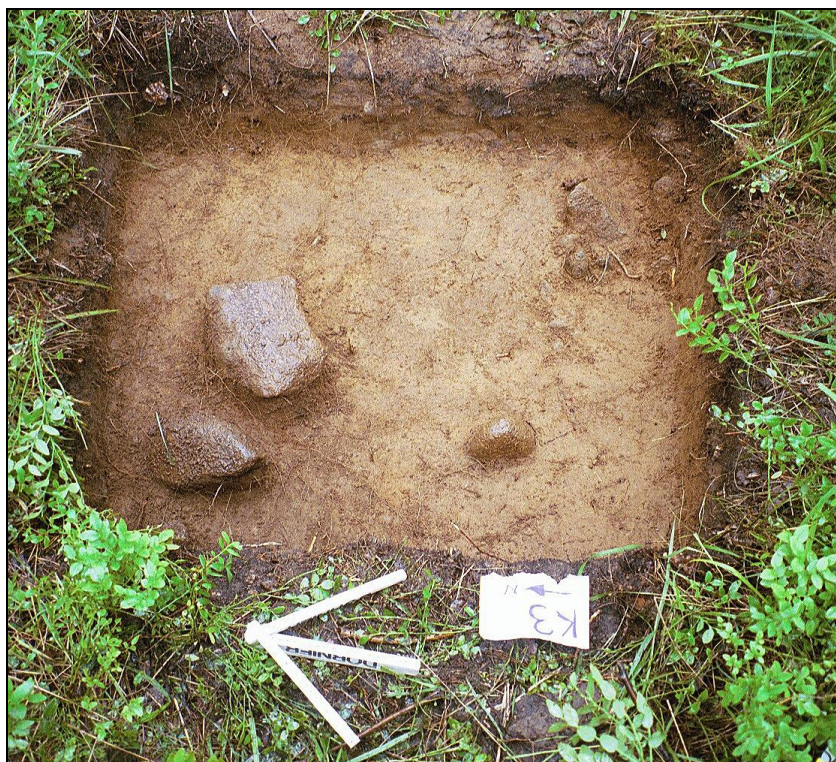
Kuoppa 10, Maavallin lounaisprofiili kallion päällä.

Kuoppa 10, pinta. Kuvattu luoteeseen. Musta maa luoteispäässä on märkää maatunutta turvetta kallionotkelmassa. Kivet maavallin harjalla.

Kuoppa 2, kallion pinta esillä. Kivet vaikuttavat luontaiselta moreenikivikolta

Kuoppa 3.

Kuoppa 3, profiili. Kuopassa vahvaa likamaata.

Kuoppa 5, 15 cm:n syv.

Kuoppa 5, profiili. Likamaata – kulttuurikerros.

Kuoppa 3 kuvattu lounaaseen. Kalliopohja lounaispäässä.

Kuoppa 8, profiili, vahva likamaa, kivet luontaisia.

Kuoppa 9, 10 cm syvyydessä. Luontaista moreenikivikkoa.

Laen pohjoispäässä oleva kalliolippa. Kuvattu pohjois-luoteeseen.

Lipanedustan koeala, luontaista moreenikivikkoa.

Kiintopistekivi kuvattuna
lounaaseen
Alla peruslinjan (x686,80)
koillispuolella kivi kuvattuna
linjan suunnassa kohti
kiintopistekiveä lounaseen

Peruslinja kiintopistekiven
ja alla olevan kiven välillä.

